

СТАНОВИЩЕ

относно дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „Доктор” в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.2 Психология, научна специалност „Педагогическа и възрастова психология”

Изготвил становището: Доц. д-р Наташа Вирмозелова Ангелова, катедра „Психология” на ЮЗУ „Неофит Рилски”.

Тема на дисертацията: СТРАТЕГИИ ЗА СПРАВЯНЕ С ТОРМОЗА В УЧИЛИЩНА СРЕДА СРЕД УЧИТЕЛИ

Докторант: Диалекти Карели катедра „Психология” на ЮЗУ „Неофит Рилски”.

Научен ръководител: Доц. д-р Русанка Манчева, катедра „Психология” ЮЗУ „Неофит Рилски”.

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Представеният комплект документи съответства на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагането му (ППЗРАСРБ) и Вътрешните правила за развитие на академичния състав на ЮЗУ „Неофит Рилски”.

От приложените заповеди и протоколи е видно, че са спазени всички процедури по провеждане на докторантурата, предварителното обсъждане на дисертационния труд и насочването му към защита.

В съдържанието си дисертационният труд включва: увод, три глави, дискусия, заключение, приноси и приложения. Трудът е в обем от 184

страници, който включва 55 фигури и 106 таблици. Цитираната литература обхваща 148 заглавия и приложения.

2. Характеристика на научната и научно-приложната продукция на кандидата

Темата на дисертацията е често изследвана и много актуална в педагогическите среди. Докторантката се е постарала да предложи интересен инструментариум, чрез който да постигне изследователските си цели. Избраните методики се отличават с оригиналност. Извадката се състои от учители (263 на брой), които са попълнили анкета, въпросник за отношението към тормоза, който е съставен от шест ситуации, оценявани с по три въпроса, като отговорите са чрез петстепенна скала Ликертов тип. Именно от този въпросник авторката прави най-интересните си констатации и изводи в изследването. Третият въпросник със значителен принос към резултатите от изследването е свързан с проучване на стратегиите за справяне с тормоза. Отново въпросникът се състои от хипотетична ситуация към, която има зададени въпроси относно възможните начини за справяне с тормоза. Поставената от докторанта научна цел „...да се установи степента на изразеност на училищния тормоз и възможността за справяне с него чрез намесата на учителите...” е релевантна на хипотезите, използваните инструменти за прочуване и получените резултати.

Хипотезите са 8 (осем) на брой като основната е базирана на допускането „... че отношението към тормоза и изборът на стратегии за справяне с него в училищна среда са пряко повлияни от фактори като пол, възраст, професионален стаж, продължителност на престоя в образователна среда, брой ученици в училището и образователното ниво

на учителите. В комбинацията си те структурират личната оценка за избор на стратегия за справяне”.

Авторката е проучила и представила задълбочено описание на понятието „тормоз”, теориите, които го концептуализират и множество научни изследвания проучващи „тормоза” във връзка с много други явления. Положително впечатление прави, че Диалекти Карели е цитирала и изследвания по същата проблематика от собствената си държава, с което показва и приноса на изследването си в научен план в общността, към която принадлежи. Както докторантката правилно отбелязва тормозът в училище е често срещано явление и се наблюдава в световен мащаб отдавна. Важен фокус, чрез който и дисертацията на Диалекти Карели има още по-голяма стойност, е изследването на феномена училищен тормоз от гледна точка на възгледите на учителите и техните стратегии за справяне с него в училищна среда. Изключително важен ракурс към този специфичен за социализацията на децата феномен. Мястото на възрастните и тяхното отношение към проблемите на деца и юноши, позволява на последните да изграждат по-устойчиви и успешни стратегии за справяне с училищния тормоз.

3. Техническо изпълнение

Представената за защита пред научно жури дисертация отговаря на изискванията за научност и логическа свързаност на изследването и описанието на научния труд като текст. Работата се отличава с добър стил и поглед към разглеждания проблем. Притежава оригиналност в избора на научните методи за изследването и изводите от резултатите на проучването са изключително добре систематизирани, което облекчава читателя за усвояване на информацията, предоставена преди това в много подробен и поради това труден да възприемане вид.

Коректно описани са основните научни приноси, значимостта на изследвания проблем, резултатите от теоретичния анализ и получените емпирични данни. Съгласна съм и приемам така дефинираните приноси в дисертацията които са основно в теоретичен аспект.

Представените 4 (четири) публикации отразяват съществени части от дисертационния труд и са релевантни на изследваната проблематика.

Забележки и препоръки

Описанието на получените резултати е много подробно разгърнато, което обърква и натоварва възприемането на информацията и разбирането на логиката на изследването и текста на дисертацията като цяло.

Заключение

Представеният дисертационен труд и съпътстващи го материали показват, че Диалекти Карели притежава необходимите теоретични знания и професионални умения за извършване на научни изследвания. На база горе-изложеното становище давам своята положителна оценка и предлагам на уважаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „Доктор” в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.2 Психология, научна специалност „Педагогическа и възрастова психология” на Диалекти Карели.

08.12.2022 г.

Изготвил становището:

доц. д-р Наташа Ангелова

OPINION

regarding a dissertation for awarding the educational and scientific degree "Doctor" in the field of higher education 3. Social, economic and legal sciences, professional direction 3.2 Psychology, scientific specialty "Pedagogical and age psychology"

Prepared the opinion : Assoc. Prof. Natasha Virmozelova Angelova, Ph.D. Department of Psychology of SWU "Neofit Rilski".

Topic : “Strategies for tackling bullying in the school environment among teachers”

Ph.D. student: Dialekti Kareli Department of Psychology, Faculty of Philosophy, SWU "Neofit Rilski".

Supervisor: Assoc. Prof. Rusanka Mancheva, Ph.D. Department of "Psychology" of SWU "Neofit Rilski".

General presentation of the procedure and the Ph.D. student

The presented set of documents complies with the requirements of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria, the Rules for its Implementation and the Internal Rules for the Development of the Academic Staff of the SWU “Neofit Rilski”.

The evidences from the attached orders and protocols made it clear that all the procedures for conducting the doctoral studies, the preliminary discussion of the dissertation work and its referral to defense have been followed.

In its content, the dissertation work includes: introduction, three chapters, discussion, conclusion, contributions and appendices. The work is in a volume

of 184 pages, which includes 55 figures and 106 tables. The cited literature covers 148 titles and appendices.

2. Characteristics of the scientific and scientific-applied production of the candidate

The topic of the dissertation is often researched and current in pedagogical area. The doctoral student has tried to offer an interesting research design through which to achieve her research goals. The chosen methods are distinguished by their originality. The sample consists of teachers (263 in total) who completed a survey, a questionnaire on attitudes towards bullying, which is composed of six situations assessed with three questions each, and the answers are given by a five-point Likert-type scale. It is from this questionnaire that the author made her most interesting findings and conclusions in the research. The third questionnaire with a significant contribution to the results of the study is related to the study of strategies for dealing with bullying. Again, the questionnaire consists of a hypothetical situation to which questions are asked about possible ways to deal with bullying. The scientific goal set by the Ph.D. student is "...to establish the degree of expression of school bullying and the possibility of dealing with it through the intervention of teachers..." and is relevant to the hypotheses, the used study tools and the obtained results.

The hypotheses are 8 (eight) in total, the main one is *"... that the attitude towards bullying and the choice of strategies to deal with it in a school environment are directly influenced by factors such as gender, age, professional experience, length of stay in an educational environment, number of students in the school and the educational level of the teachers. In their combination, they structure the personal appraisal for choosing a coping strategy"*.

The author has researched and presented an in-depth description of the concept of "bullying", the theories that conceptualize it and numerous scientific

studies investigating "bullying" in relation to a wide range of phenomena. It makes a positive impression that Dialekti Kareli also cited research on the same issue from her own country, which shows the contribution of her research in scientific area to the community to which she belongs. As the doctoral student pointed out, school bullying is a common phenomenon and has been observed worldwide for a long time. An important focus, through which Dialekti Karelli 's dissertation has even greater value, is the study of the phenomenon of school bullying from the perspective of teachers and their strategies for dealing with it in a school environment. An extremely important perspective on this phenomenon specific to the socialization of children. The place of adults and their attitude to the problems of children and adolescents, allows the latter to build more sustainable and successful strategies for dealing with school bullying.

The main scientific contributions, the significance of the researched problem, the results of the theoretical analysis and the obtained empirical data are correctly described. I agree and accept the defined in the dissertation contributions, which are mainly in a theoretical aspect.

The presented 4 (four) publications reflect essential parts of the dissertation work and are relevant to the researched issues.

3. Technical implementation

The dissertation presented for defense before a scientific jury meets the requirements for scientific research and logical description of the work as a text. The work is distinguished by good style and insight into the problem. The research methods are original and the conclusions of the research results are well systematized, which facilitates the reader to assimilate the information previously provided in a very detailed and therefore difficult to perceive form.

Notes and recommendations

The description of the obtained results is very detailed, which confuses the perception of information and the understanding of the logic of the research and the text of the dissertation as a whole.

Conclusion

The presented dissertation and the provided supplemental materials show that Dialekti Kareli possesses the necessary theoretical knowledge and professional skills to carry out scientific research. Based on the above opinion, I give my positive assessment and propose to the respected scientific jury to award the educational and scientific degree "Doctor" in the field of higher education 3. Social, economic and legal sciences, professional direction 3.2 Psychology, scientific specialty "Pedagogical and Age psychology" of Dialekti Kareli .

08/12/2022

Blagoevgrad

Signature:

Prof. Dr. Natasha Angelova